

Сати. Јенца ~~123@gmail.com~~

Српски језик — I₁; I₂; I₃ и I₄ —

24.04.2020.

НАСТАВНА ТЕМА: морфологија у ужем смислу

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА: Творба речи (обнавољање)

Просте речи: именице — син, брат; придеви: плав, црн
заменице, ја и ти. бројеви два и пет; глаголи
рећи и пити; прилози — сад и ту, предлози: уз, на,
из, под; везници и, иа, а, али; речице: шек, али

Не могу се делити на делове, који би имали самостално значење, али би од њих могле настати друге речи.

Тако од њих настају сложене и изведене речи.

(Синови, побратим, плавобрад, црнац, намети, изнад) = део гра-
матике, који проучава њихов настајак је
ТВОРБА РЕЧИ

извођење
или
Деривација

слагање (композиција)

саставом 2 или више речи

Београд (Бео + град)

Дангубити = Дан + губити

Циошта = што + шта

Остварује се саставом
творбене основе и наставка
суфикса = мотивисана реч,
а реч у њеној творбеној
основи — мотивна реч.

Зид + ић = зидић

Зид + а + ти = зидати

Зид + ни = зидати

Вук + ић = вукић — гласовна промена

печење — печење = акценат

Комбинована

Када повезује слагање (сложеност)

са извођењем изведенице

Сре + знао + ица
(префикс) (суфикс)

Реченица као језичка и

комуникативна јединица:

(комуникативна реченица је најшири, а реч најмањи саставни део)

Језичка и комуникативна јединица којом се саопштава завршена порука
зове се реченица.

Начела и правила по којима се речи обликују у реченице чине синтаксу.
Кључки систем неког језика. Тај систем изучава синтакса.

Ученик чита књигу. ⇒ предикатска, финитна реченица — глагол је у личном
облику

Ова реченица у ширем
смислу је и комуникативна, јер
преноси поруку. Таква комуникативна
реченица, која има једну предикатску реченицу је проста.
(обнавољање)

Ученик чита књигу и упозна
је чудесни свет из давње
прошлости. (Ова реченица чине
1 комуникативна + 2 предика-
тске реченице = сложена
реченица)